

Received:
26 September 2021
Revised:
20 November 2021
Accepted:
30 November 2021
Published:
15 January 2021
P.P: 99-121

ISSN: 2008-3564
E-ISSN: 2645-5285

Develop a Crisis Management Conceptual Model in Sporting Events Based on Thematic Analysis

Javad Karimi ¹ | Sarah Karimi ² | Abolfazl Bejani ³ | Somayyeh Rahbari ⁴

Abstract

The aim of this study was to develop a crisis management conceptual model in sports events based on thematic analysis. The present study was conducted within the framework of a qualitative approach and the required data were collected using semi-structured interviews. The population included all individuals and experts in the field of crisis management exercise, including sports management professors, experts and specialists in the departments of Youth and Sports was crisis management force. Purposeful sampling method was continued with snowball technique until theoretical saturation was achieved. In thematic analysis, the data obtained from deep and semi-structured interviews with experts were coded. Then, in two stages, the initial concepts were produced, in the first stage, 56 concepts were extracted from interviews with experts. These concepts in the second stage, for greater coherence and better analysis and interpretation in the form of 12 more abstract concepts under the headings of socio-cultural factors, financial factors, human resource organization, education, equipment, facilities, management factors, public relations, public relations, health And safety, productivity, human resource promotion were coded. In the next step, the 12 concepts generated in the secondary coding process were classified into 3 main categories or themes, including crisis management prerequisites in sporting events, and crisis management prerequisites in sporting events. Therefore, in order to manage the crisis, sufficient attention should be paid to these three general factors and the components of each of them. In this case, the crisis can be prevented or managed.

Keywords: Sports Event, Environmental Factors, Crisis Management, Thematic Analysis.

1. PHD Candidate in Sport Management, Faculty of Sport Sciences, Razi University, Kermanshah, Iran
2. Sarah Karimi, MA Candidate in Sport Management, Faculty of Sport Sciences, Razi University, Kermanshah, Iran
3. Corresponding Author: PhD in Sports Management, Faculty of Sports Sciences, Allameh Tabatabaee University, Tehran, Iran
4. Department of Humanities, Naghshejahan Institute of Higher Education, Baharestan, Isfahan, Iran.

Cite this Paper: Karimi, J & Karimi, S & Bejani, A & Rahbari, S (2021). Develop a Crisis Management Conceptual Model in Sporting Events Based on Thematic Analysis. *Crisis Management and Emergency Situations*, 13(4), 99–121.

تدوین الگوی مفهومی مدیریت بحران در رویدادهای ورزشی بر اساس تحلیل تماتیک

جواد کریمی^۱ | سارا کریمی^۲ | ابوالفضل بجانی^۳ | سمیه رهبری^۴

۴

سال سیزدهم
زمستان ۱۴۰۰

دانشگاه جامع امام حسین (ع)

چکیده

این پژوهش با هدف تدوین الگوی مفهومی مدیریت بحران در رویدادهای ورزشی براساس تحلیل تماتیک انجام شد. پژوهش حاضر در چارچوب رویکرد کیفی انجام شد و داده‌های موردنیاز با به‌کارگیری مصاحبه‌های نیمه‌ساختاریافته، جمع‌آوری شد. جامعه آماری این پژوهش کلیه افراد متخصص و خبره در زمینه مدیریت بحران در ورزش، شامل اساتید مدیریت ورزشی، افراد خبره در ادارات ورزش و جوانان و افراد متخصص مدیریت بحران نیروی انتظامی بود. روش نمونه‌گیری، هدفمند و با تکنیک گلوله برفی و تا رسیدن به اشباع نظری ادامه یافت. در تحلیل تماتیک داده‌های حاصل از مصاحبه‌های عمیق و نیمه‌ساختاریافته با خبرگان کدگذاری شدند. سپس در دو مرحله نسبت به تولید مفاهیم اولیه اقدام شد که در مرحله اول ۵۶ مفهوم از مصاحبه با خبرگان استخراج گردید. این مفاهیم در مرحله دوم، جهت انسجام بیشتر و تحلیل و تفسیر بهتر در قالب ۱۲ مفهوم انتزاعی‌تر تحت عناوین عوامل اجتماعی - فرهنگی، عوامل مالی، سازمان‌دهی منابع انسانی، آموزش، تجهیزات، امکانات، عوامل مدیریتی، روابط عمومی، روابط عمومی، بهداشت و ایمنی، بهره‌وری و ارتقای منابع انسانی کدگذاری شدند. در مرحله بعد ۱۲ مفهوم تولیدشده در فرایند کدگذاری ثانویه در قالب ۳ مقوله عمده یا تم، شامل پیشایندهای مدیریت بحران در رویدادهای ورزشی و پیشایندهای مدیریت بحران در رویدادهای ورزشی، طبقه‌بندی شدند. بنابراین در جهت مدیریت بحران باید به این سه عامل کلی و مؤلفه‌های هرکدام از آن‌ها توجه کافی داشت. در این صورت می‌توان از وقوع بحران جلوگیری یا آنرا مدیریت کرد.

کلیدواژه‌ها: رویداد ورزشی؛ عوامل محیطی؛ مدیریت بحران؛ تحلیل تماتیک.

مقاله پژوهشی

تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۰۷/۰۴

تاریخ بازنگری: ۱۴۰۰/۰۸/۲۹

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۰/۰۹/۰۹

تاریخ انتشار: ۱۴۰۰/۱۰/۲۵

صص: ۹۹-۱۲۱

شابا چاپی: ۲۰۰۸-۳۵۶۴

الکترونیکی: ۲۶۴۵-۵۲۸۵

۱. دانشجوی دکتری مدیریت ورزشی، دانشکده علوم ورزشی، دانشگاه رازی، کرمانشاه، ایران.

۲. کارشناسی ارشد مدیریت ورزشی، دانشکده علوم ورزشی، دانشگاه رازی، کرمانشاه، ایران.

۳. نویسنده مسئول: دکتری مدیریت ورزشی، دانشکده علوم ورزشی، دانشگاه علامه طباطبائی (ره)، تهران، ایران.

Abolfazlbejani@gmail.com

۴. گروه علوم انسانی، موسسه آموزش عالی نقش جهان، بهارستان، اصفهان، ایران.

استناد: کریمی، جواد و کریمی، سارا و بجانی، ابوالفضل و رهبری، سمیه (۱۴۰۰). تدوین الگوی مفهومی مدیریت بحران در رویدادهای ورزشی بر اساس تحلیل تماتیک. فصلنامه مدیریت بحران و وضعیت های اضطراری، ۱۳(۴)، ۹۹-۱۲۱.

مقدمه

ورزش با قابلیت‌های اجتماعی که دارد، می‌تواند به‌عنوان پدیده‌ای اجتماعی در نظر گرفته شود. هر پدیده اجتماعی می‌تواند تحت تأثیر عوامل خطرزا قرار گیرد و مسائل جدی را ایجاد نماید و ممکن است امنیت را با مشکلاتی مواجه سازد (عباسی و همکاران، ۱۳۹۶: ۴۵). ایمنی و امنیت اماکن ورزشی یکی از شاخص‌هایی است که توجه به آن، می‌تواند بر مشارکت افراد در فعالیت‌های ورزشی مؤثر باشد (جلالی فراهانی، ۱۳۹۳: ۸۱). کمبود امنیت و ایمنی در برگزاری مسابقات ورزشی و به‌تبع آن ایجاد مشکلاتی درخصوص آسیب‌ها، نشانگر توجه به بحث ایمنی است (نیازی‌پور و دیوبند، ۱۳۹۳: ۵۰).

از آنجاکه رویدادهای ورزشی می‌توانند منافع متعددی برای جوامع داشته باشند، ضروری است با برنامه‌ریزی‌های دقیق و اصولی درخصوص برگزاری رویداد و ایجاد ایمنی و امنیت، انجام شود (جلالی فراهانی، ۱۳۹۳: ۳۷). در برنامه‌ریزی و تعریف استراتژی کلان برای مدیریت بحران، توجه به الزام‌های مدیریت بحران شامل اقدامات سازمان‌دهی، فعالیت‌های برنامه‌ریزی، پیش‌گیری، کاهش اثرات و بازتوانی بازسازی، اهمیت دارد (رجبی، ۱۳۹۷: ۵۵).

بحران یک پیامد غیرقابل پیش‌بینی است که بستر ایجاد اختلال در روندها را ایجاد می‌کند و به دلیل تغییر و تحولات سریع، موجب بی‌نظمی و هرج و مرج می‌گردد (جیمز و گالیلند^۱، ۲۰۱۲: ۳۶). در شرایط وجود بحران، یکی از ساختارهایی که نقش قابل‌توجهی دارد رسانه‌ها هستند. رسانه‌ها باید دقت داشته باشند که درگیر حاشیه‌های بحران نشوند و به مشکلات دامن نزنند و هم‌چنین باید کارایی مدیریت بحران را به حداکثر برسانند (نصراللهی، ۱۳۹۱: ۱۵۰). براساس مراحل مدیریت بحران می‌توان اقداماتی را درخصوص راه‌کارهای کاهش بحران انجام داد. این مراحل شامل موارد زیر است:

الف) پیش‌گیری: منظور از فعالیت‌های پیشگیرانه، اقداماتی است که پیش از وقوع بحران انجام می‌پذیرد تا از بروز حوادث جلوگیری شود (شهانقی و همکاران، ۱۳۹۱: ۲۷۷)؛

ب) آمادگی: آمادگی به معنای دسته‌بندی و سازمان‌دهی اقدامات واکنشی در مقابل بروز حادثه است (جدی، ۱۳۹۱). برنامه آمادگی مدیریت بحران باید اطلاعاتی نظیر دستورالعمل‌هایی برای جلوگیری از شرایط بحرانی، برنامه‌ریزی‌هایی برای چگونگی مقابله با بحران باشد (رجستر و لارکین^۱، ۲۰۰۸: ۲۱)؛

ج) واکنش: اقدامات این بخش شامل فرایند مدیریت بحران جهت نجات جان انسان‌ها و حفاظت از دارایی‌ها و هم‌چنین مقابله با دیگر اثرات بروز بحران می‌باشد (رجبی، ۱۳۹۷: ۵۶)؛

د) پس‌واکنش: داشتن برنامه‌ای جامع و از قبل تهیه‌شده برای مرحله پس‌واکنش بسیار مهم است؛ زیرا در این خصوص هرچه زمان بیشتری صرف گردد، در نهایت به همان نسبت هزینه انجام عملیات نیز بیشتر خواهد شد (نصیری و همکاران، ۱۳۹۰).

نداشتن دیدگاه جامع مدیریت بحران در رویدادهای ورزشی می‌تواند مشکلات بسیاری را به وجود آورد؛ لذا بر مبنای ضرورت و اهمیت مدیریت بحران در رویدادهای ورزشی به این نتیجه می‌رسیم که انجام پژوهشی در این زمینه ضروری به نظر می‌رسد که بتواند یک چارچوب کلی برای مدیریت بحران رویدادهای بزرگ ورزشی باشد. نتایج این پژوهش می‌تواند به مدیران برگزاری این رویدادها کمک کند که با شناخت بیشتر مدیریت بحران به خصوص در زمینه رویدادهای ورزشی بتوانند پیش از برگزاری، حین و بعد از برگزاری رقابت‌ها، اقدامات مدیریتی را در جهت جلوگیری، مقابله و کاهش بحران انجام دهند.

باید توجه داشت که امروزه فرآیند امنیتی، منوط به مشکلات مدیریت و برنامه‌ریزی و در حیطه فعالیت برگزارکنندگان رویدادهای ورزشی است؛ دلیل آن نیز وجود تعداد بسیاری از افراد در مکان‌های ورزشی است که نیازمند توجه به اقدامات ایمنی است. اقدامات ایمنی در اماکن ورزشی، اهمیت ویژه‌ای در برنامه‌ریزی‌های برگزارکنندگان رویدادهای بزرگ دارد و امروزه مدیران ارشد سازمان‌های ورزشی، در پی یافتن راه‌کارهای راهبردی برای مقابله و پیشگیری از حوادث غیرقابل پیش‌بینی در ورزشگاه‌ها هستند (نیازی‌پور و دیوبند، ۱۳۹۳: ۵۱) از این رو، ضرورت وجود دیدگاه کلی در زمینه

کنترل و مدیریت بحران در رویدادهای ورزشی ما را بر آن داشت تا با بررسی پیشینه و مبانی نظری پژوهش و با استفاده از نظر متخصصین، عوامل مؤثر بر مدیریت بحران را شناسایی کنیم و آنرا جهت استفاده مدیران برگزاری رویدادهای ورزشی به شکل الگویی جامع ارائه نماییم. این الگو می‌تواند دیدگاه روشنی برای تمامی رویدادهای ورزشی باشد و مدیران را در تدوین سیاست‌های مقابله با بحران در رویدادهای بزرگ ورزشی یاری نماید.

ادبیات پژوهش

مبانی نظری

بحران

جهان همیشه در معرض بحران است و بسیاری اوقات تحولات یا تغییرات مهمی در پی بحران‌ها رخ می‌دهد. در این زمینه، هر بحرانی می‌تواند به‌عنوان یک نقطه عطف یا مقطع بحرانی تلقی شود؛ اگرچه معمولاً با ابهام، بی‌ثباتی و نگرانی‌های جدی در مورد آینده مشخص می‌شود. بحران می‌تواند آثار مستمر وجودی و اقتصادی-اجتماعی را ایجاد کند با این حال، با تصور مجدد و پیکربندی مجدد اهداف استراتژیک سازمان‌ها، فرصت‌هایی برای خلاقیت و نوآوری فراهم می‌کند. بحران‌ها شرایط مناسبی برای تأمل در رویکردهای مدیریتی، تصمیم‌گیری و ثبات و پایداری کلی هر سیستمی است که در آن، سازمان‌های جداگانه فعالیت می‌کنند (زیاکاس و همکاران^۱، ۲۰۲۱: ۴۵). ازسوی دیگر مطالعات رویدادها به‌عنوان یک حوزه مهم تحقیقاتی در سال‌های اخیر تکامل یافته است که از چندین رشته اساسی استفاده می‌کند و یک زمینه بین‌رشته‌ای از تحقیقات را تشکیل می‌دهد (بوودین و همکاران^۲، ۲۰۱۱؛ گنز و استفان^۳، ۲۰۲۰).

مدیریت بحران

مدیریت بحران از موضوعاتی است که اهمیت فراوان برای سازمان‌های مختلف داشته

1. Ziakas
2. Bowdin
3. Getz & Stephen

و تحقیقات مختلفی را به خود اختصاص داده است. بحران‌ها بخشی از فضای کسب‌وکار هستند و پرداختن به این موضوع از ضروریات محسوب می‌شود (حسینی و دمنابی، ۱۳۹۱: ۷۸). از سوی دیگر انطباق با شرایط موجود، نیاز به ابزارهایی برای بهره‌گیری هرچه بیشتر از فرصت‌های ایجادشده دارد. مدیریت بحران، باعث از بین بردن بخشی از بحران‌های موجود در سازمان می‌شود. بحران از ریشه یونانی Crisis به معنی «تصمیم عاجل» گرفته شده است. بحران یک فشارزایی روانی - اجتماعی بزرگ و ویژه است که باعث درهم‌شکسته شدن شکل‌های متعارف زندگی و واکنش‌های اجتماعی می‌شود (کشاوری و فراهانی، ۱۳۹۳: ۲۷). مدیریت بحران عمدتاً بر پایه شیوه‌ها و رویکردهای اقتضایی، ابتکاری و هوشمندانه‌ای استوار است که نیازمند اطلاعات مطلوب و منحصر به فردی است که به صورت تحلیلی و راه‌حل‌های عملی در شرایط پیچیده، سریعاً مورد استفاده واقع شوند (الزرنانی^۱، ۲۰۱۰: ۱۲۴۸). به عبارت دیگر فرآیند پیش‌بینی و پیشگیری از وقوع بحران، برخورد و مداخله در بحران و سالم‌سازی بعد از بحران را مدیریت بحران گویند. نتایج مطالعات میتراف و انگناس^۲ (۲۰۰۹) نشان داد که خیلی پیش از آنکه بحران‌ها عملاً رخ بدهند، نشانه‌هایی از هشدار را با خود دارند؛ بنابراین می‌توان نتیجه گرفت بحران‌ها قبل از اتفاق افتادن، نشانه‌های هشداردهنده از خود بروز می‌دهند و اگر مدیریت به این نشانه‌ها توجه داشته باشد، می‌تواند پیش از وقوع بحران از بروز آن جلوگیری کند. حتی اگر قدرت پیشگیری وجود نداشته باشد، می‌توان با تشخیص به موقع آن، خسارت‌ها و صدمات ناشی از آنرا مهار کرده و به حداقل رساند (پاراسکواس^۳، ۲۰۱۸: ۸۹۳).

بحران در ورزش

ورزش پدیده‌ای اجتماعی است و از مسائل مختلفی تأثیر می‌پذیرد و گروه‌های مختلفی را به عنوان ورزشکار و تماشاچی دربرمی‌گیرد. هرچه رویدادها و مسابقات ورزشی از نظر گستردگی برگزاری و اهمیت در سطح بالاتری قرار داشته باشند، امکان

-
1. Al-Zhrani
 2. Mitraf & Angnas
 3. Paraskevas

بروز مشکلات و بحران بیشتر می‌گردد. بحران‌ها در عصر حاضر در بطن جوامع مدرن وجود دارند. باید اشاره کرد بحران‌های کنونی بیشتر شامل بحران‌هایی بوده‌اند که مدیران و کارکنان در روی دادن آن بحران‌ها به‌طور سهو دخالت داشته‌اند (کلیز^۱، ۲۰۱۷: ۲۹۳). بررسی بحران‌های رخ داده در ورزش کشور حاکی از آن است که متأسفانه در بسیاری از موارد، اقدامات مدیران برای مبارزه با بحران بیشتر ناپایدار بوده‌اند و تلاش‌های صورت گرفته برای مقابله با بحران با عکس‌العمل سریع و هماهنگی به‌موقع همراه نبوده است درحالی که قاعدتاً این نوع از مدیریت بایستی به‌نحوی اجرا شود که کلیه تدابیر لازم جهت اجتناب از بحران و رویارویی با آنرا از قبل اتخاذ کرده باشد و این، نشان از عدم وجود مدل جامع مدیریت بحران در ورزش کشور و عدم تحلیل عوامل مؤثر بر رفتار مدیران ورزش کشور هنگام رویارویی و مدیریت بحران‌های ورزشی کشور دارد (فراهانی و همکاران، ۱۳۹۹: ۴۰). در ایران طی سال‌های گذشته اقداماتی صورت گرفته که راه را برای موفقیت ورزشکاران ایرانی در رویدادهای بین‌المللی هموارتر سازند؛ بنابراین نتیجه می‌گیریم با توجه به طرح‌ها و برنامه‌های عملی، باید برای مواجهه با تحولات احتمالی آینده در داخل سازمان یا اتفاقات احتمالی آینده بیندیشند و آمادگی رویارویی با وقایع و مسائل پیش‌بینی نشده را کسب کنند و مدیریت بحران، این مسائل را تا حدودی حل خواهد کرد.

پیشینه پژوهش

اصغری اعلائی و همکاران (۱۳۹۶) در تحقیقی به این نتیجه رسیدند که از عوامل اصلی موفقیت در مدیریت بحران می‌توان تجهیزات و تأسیسات، منابع مالی، منابع ایمنی و بهداشتی، منابع انسانی و عوامل اجتماعی را نام برد.

رجبی (۱۳۹۷) در پژوهشی به این نتیجه رسید که عوامل پیش‌گیری، واکنش، آمادگی و پساواکنش در مدیریت بحران مؤثر هستند.

یافته‌های پژوهش رضایی و همکاران (۱۳۹۸)، حاکی از آن است که در تأمین امنیت مسابقات لیگ برتر فوتبال ایران، ۴ قضیه اصلی عوامل علی (عملکرد داوری، صلاحیت

فنی کارکنان، بازدید بدنی، ایمنی، نظارت، بلیت‌فروشی، برنامه‌ریزی و ارزیابی)، زمینه‌ای (استفاده از ابزارهای نوین نظارتی، توجه به زیرساخت‌ها، کنکاش محیط و حفاظت از مواد خطرزا)، میانجی (همکاری رسانه‌های گروهی، تعاملات اجتماعی، هماهنگی مجریان، مدیریت بحران و توجه به کانون هواداران) و راهبردی (آموزش، فرهنگ‌سازی، شناخت پیچیدگی مسائل امنیتی و وضع قانون و مقررات) مؤثر هستند.

یافته‌های لعل بیداری و همکاران (۱۳۹۸) در مدل اکتشافی امنیت، شاخص‌های امنیتی، امکانات و خدمات امنیتی، کیفیت استانداردها، مستندسازی امنیت، حفاظت فیزیکی، مدیریت کیفیت امنیت، مدیریت سخت‌افزار و نرم‌افزار اماکن، مدیریت و برنامه‌ریزی، شواهد فیزیکی، اقدامات پیشگیرانه، آموزش، تعامل و ارتباطات شناسایی شدند.

نتایج پژوهش فراهانی و همکاران (۱۳۹۹) نشان داد برای رویارویی و مدیریت بحران‌های ورزش قهرمانی، پیش‌بینی و مدیریت عوامل شامل برنامه‌ریزی و هماهنگی، مدیریت، فنی و آموزشی، سیاست‌های بین‌المللی، نیروی انسانی، مالی، کنترل و ارزیابی، اطلاعاتی و رسانه‌ای در رفتار مدیران ورزش کشور تأثیرگذار هستند.

سوال‌ها و همکاران^۱ (۲۰۱۳)، نشان دادند که فرهنگ سازمانی بر اتخاذ بهترین شیوه‌های بحران و مدیریت بحران اثر دارد.

لاندو^۲ (۲۰۱۴) عدم نظارت دقیق بر روی عملکرد سازمان و نیروی انسانی و عدم کنترل صحیح کانال‌های ارتباطی و اطلاعاتی را عوامل مهم‌تری در بروز بحران‌های سازمانی برشمرد.

روشن و همکاران^۳ (۲۰۱۶) بر روی نقش رسانه‌های اجتماعی کار و بیان نمودند که رسانه‌ها هم می‌توانند اثر مخرب داشته و عامل بروز بحران گردند و هم می‌توانند باعث کاهش وخامت اوضاع پس از بحران گردند و این اثر دوگانه رسانه‌ها، به نحوه مدیریت و کنترل آن توسط سازمان‌ها بستگی دارد.

یافته‌های اسمیت و اسمیت^۴ (۲۰۱۶)، نشان داد که مدیریت بحران در رویدادهای

1. Sawalha, Jraisat, and Al-Qudah
2. Lando
3. Roshan et al
4. Smith and Smith

ورزشی نیازمند یک چارچوب کلی است و باید در این مورد تحقیقات بسیاری انجام پذیرد.

تحقیق بازانالا و همکاران^۱ (۲۰۲۱) بر موضوع تأثیر بیماری کروناویروس بر سازمان‌دهی رویدادهای ورزشی و به‌ویژه مسابقات دوچرخه سواری تمرکز دارد. این مطالعه با هدف ارائه بینش عمیق‌تر از الف) اقدامات معرفی شده برای مواجهه با وضعیت اضطراری سلامت در رویدادهای دوچرخه‌سواری؛ ب) مقایسه این اقدامات با تجربیات قبلی در زمینه‌های مشابه رویدادهای ورزشی و ج) تکامل احتمالی مدل‌های سازمانی برای رویدادهای دوچرخه‌سواری در دوران پس از همه‌گیری کرونا از طریق پانزده مصاحبه نیمه‌ساختاریافته با ورزشکاران، مدیران و مقامات دوچرخه‌سواری انجام شد. نتایج نشان داد که اقدامات متقابل برای مقابله با ویژگی‌های این همه‌گیری مؤثر بوده و احتمالاً در آینده اعمال خواهد شد؛ درحالی که سایر موارد به‌تدریج کنار گذاشته می‌شوند یا فقط در مواقع ضروری دوباره مورد استفاده قرار می‌گیرند.

روش‌شناسی پژوهش

روش پژوهش حاضر کیفی و با استفاده از رویکرد تحلیل تماتیک^۲ یا موضوعی انجام شده است. جامعه تحقیق را صاحب‌نظران پژوهش ورزش کشور تشکیل دادند. از روش نمونه‌گیری غیراحتمالی هدفمند نظری و تکنیک گلوله برفی برای انتخاب اعضای جامعه آماری استفاده شد. تعداد نمونه آماری تحقیق حاضر، شانزده نفر از خبرگان مدیریت بحران ورزش در سراسر کشور بودند که مشخصات آن‌ها در جدول شماره ۱ ذکر شده است. از بین نمونه موردنظر جهت مصاحبه، شش نفر اساتید مدیریت ورزشی، هشت نفر کارشناسان اداره ورزش و جوانان و دو نفر کارمند بخش مدیریت بحران نیروی انتظامی بودند (جدول ۱). از آنجاکه از اساتید چند گروه مختلف به‌عنوان نمونه استفاده شده است؛ لذا می‌تواند ابعاد مختلف مدیریت بحران را به‌خوبی و از جهات مختلف مورد بررسی قرار دهند

1. Bazzanella et al
2. Thematic

جدول ۱. مشخصات مصاحبه‌شوندگان

ردیف	تحصیلات	مرتبۀ علمی	سابقه کاری
۱	دکتری تخصصی	استادیار	عضو هیئت‌علمی دانشگاه
۲	دکتری تخصصی	استادیار	عضو هیئت‌علمی دانشگاه
۳	دکتری تخصصی	استادیار	عضو هیئت‌علمی دانشگاه
۴	دکتری تخصصی	استادیار	عضو هیئت‌علمی دانشگاه
۵	دکتری تخصصی	استادیار	عضو هیئت‌علمی دانشگاه
۶	دکتری تخصصی	استادیار	عضو هیئت‌علمی دانشگاه
۷	کارشناسی ارشد	-	مدیر اداره ورزش و جوانان
۸	دانشجوی دکتری	-	کارشناس اداره ورزش و جوانان
۹	دانشجوی دکتری	-	کارشناس اداره ورزش و جوانان
۱۰	کارشناسی ارشد	-	کارشناس اداره ورزش و جوانان
۱۱	کارشناسی ارشد	-	کارشناس اداره ورزش و جوانان
۱۲	کارشناسی ارشد	-	کارشناس اداره ورزش و جوانان
۱۳	کارشناسی ارشد	-	کارشناس اداره ورزش و جوانان
۱۴	کارشناسی ارشد	-	کارشناس اداره ورزش و جوانان
۱۵	کارشناسی ارشد	-	کارمند بخش مدیریت بحران نیروی انتظامی
۱۶	کارشناسی ارشد	-	کارمند بخش مدیریت بحران نیروی انتظامی

برای تهیه ابزار پژوهش از مثلث‌سازی شامل مصاحبه با خبرگان، مراجعه به ادبیات و پیشینه و مشاهدات و تجربیات پژوهش‌گر استفاده شد. در بخش مصاحبه از مصاحبه‌های عمیق و باز برای گردآوری داده‌ها استفاده شد که تا حد اشباع نظری ادامه یافت. تجزیه و تحلیل داده‌ها با استفاده از تحلیل تماتیک انجام گرفت.

مشارکت پیوسته پژوهش‌گر، مشاهده مداوم، بازبینی همکاران، ذهنیت پیش‌رونده، مشارکت شرکت‌کنندگان و استفاده از منابع اطلاعاتی چندگانه، معیارهای برآورنده اعتبار پژوهش کیفی، معادل روایی درونی در پژوهش‌های کمی هستند (هومن، ۱۳۸۵؛ دانایی‌فرد و همکاران، ۱۳۸۶). ثبت و مستندسازی نکات کلیدی در مرحله کدگذاری باز، حاکی از

تحقق نسبی انتقال در این پژوهش کیفی، معادل روایی بیرونی در پژوهش‌های کمی است. هم‌چنین برای اعتماد (معادل پایایی پژوهش‌های کمی)، از یک متخصص مدیریت ورزشی آشنا به امور پژوهشی، امور تحصیلات تکمیلی و پژوهش کیفی نیز کمک گرفته شد. یافته‌ها، بی‌طرفانه و منصفانه منعکس شد تا اصل اصالت تحقیق رعایت شود. پایایی داده‌ها از طریق نشان‌دادن مسیر تصمیمات پژوهش‌گران و هم‌چنین قراردادن تمامی داده‌های خام تحلیل شده، کدها، مقوله‌ها، فرآیند مطالعه، اهداف اولیه و سؤال‌ها در اختیار اساتید و با حسابرسی دقیق صاحب‌نظران، درستی تمام گام‌های تحقیق تأیید شد. برای محاسبه پایایی بازآزمون، معمولاً از میان مصاحبه‌های انجام‌گرفته، چند مصاحبه برای نمونه انتخاب می‌شود. هر یک از مصاحبه‌ها در فاصله زمانی کوتاه و مشخصی دو بار کدگذاری شده؛ سپس کدهای مشخص شده با یکدیگر مقایسه می‌شوند. این روش برای ارزیابی ثبات کدگذاری پژوهش‌گر به کار می‌رود. در هر یک از مصاحبه‌ها، کدهایی که در فاصله زمانی مشابه یکدیگرند، با عنوان «توافق» و کدهای غیرمشابه با عنوان «عدم توافق» مشخص می‌گردند. روش محاسبه پایایی بازآزمون به صورت رابطه ذیل است:

$$\text{درصد توافق درون موضوعی} = \frac{\text{تعداد توافقات} \times 2}{\text{تعداد کل کدها}} \times 100$$

در پژوهش حاضر سه مصاحبه از میان مصاحبه‌ها انتخاب شد و یکی از پژوهش‌گران در فاصله یک ماه آنرا کدگذاری کرد. نتایج این کدگذاری در جدول ۲ درج شده است.

جدول ۲. پایایی آزمون

شماره مصاحبه	تعداد کل کدها	تعداد توافق	پایایی
۴	۸	۳	۰/۷۵
۹	۹	۴	۰/۸۸
۱۴	۱۱	۴	۰/۷۲
مجموع	۲۸	۱۱	۰/۷۸

نتایج جدول ۲ نشان می‌دهد که تعداد کل کدها در این سه مصاحبه برابر با ۲۸ مورد و تعداد توافق برابر ۱۱ است؛ بنابر رابطه درصد توافق درون موضوعی پایایی برابر است با ۰/۷۸ که مناسب می‌باشد.

یافته‌های پژوهش

در تحلیل تماتیک، داده‌های حاصل از مصاحبه با خبرگان آشنا به موضوع پژوهش ابتدا به صورت پاراگراف به پاراگراف کدگذاری شدند؛ سپس در دو مرحله نسبت به تولید مفاهیم اولیه اقدام شد که در مرحله اول تعداد ۵۶ مفهوم از مصاحبه با خبرگان استخراج شد. این مفاهیم در مرحله دوم، جهت انسجام بیشتر و تحلیل بهتر در قالب ۱۲ مفهوم انتزاعی‌تر کدگذاری شدند که عبارت بودند: (۱) عوامل اجتماعی - فرهنگی، (۲) عوامل مالی، (۳) سازمان‌دهی منابع انسانی، (۴) آموزش، (۵) تجهیزات، (۶) امکانات، (۷) عوامل مدیریتی، (۸) روابط عمومی، (۹) روابط عمومی، (۱۰) بهداشت و ایمنی (۱۱) بهره‌وری و (۱۲) ارتقای منابع انسانی. این مفاهیم در مرحله کدگذاری ثانویه در قالب سه مقوله عمده یا تم، طبقه‌بندی شدند. این مقولات تم‌ها عبارتند از: (۱) پیشایندهای مدیریت بحران در رویدادهای ورزشی، (۲) مدیریت بحران در رویدادهای ورزشی و (۳) پسایندهای مدیریت بحران در رویدادهای ورزشی. تم‌های اصلی و نحوه ارتباط آن‌ها با مفاهیم در جدول ۳ مشاهده می‌شود.

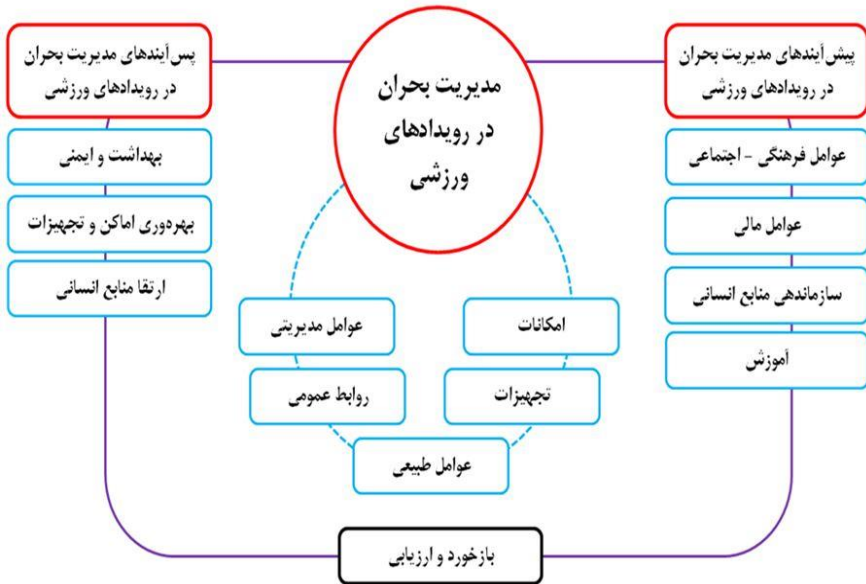
جدول ۳. نحوه شکل‌گیری تم‌های اصلی به دست آمده از تحلیل تماتیک الگوی مدیریت بحران در رویدادهای ورزشی

مقولات عمده یا تم	مفاهیم ثانویه	مفاهیم اولیه
پیشایندهای مدیریت بحران در رویدادهای ورزشی	عوامل اجتماعی - فرهنگی	تأکید رسانه‌ها بر مدیریت بحران‌های ورزشی روابط کاری مدیریت بحران‌های ورزشی با رسانه‌ها استفاده از نیروهای مردمی در کنترل بحران‌های ورزشی تقویت فرهنگ ایمنی در محیط‌های ورزشی

مفاهیم اولیه	مفاهیم ثانویه	مقولات عمده یا تم
<p>اعتبارات برنامه‌های آموزشی ورزش</p> <p>اعتبارات تجهیزات ورزشی</p> <p>اعتبارات مالی برنامه‌های امداد رسانی در جهت مدیریت بحران‌های ورزشی</p>	<p>عوامل مالی</p>	
<p>استفاده از افراد متخصص در مدیریت رویدادهای ورزشی</p> <p>تشکیل تیم مدیریت بحران در سازمان‌های ورزشی</p> <p>تشکیل مجمع کاهش خطرپذیری در سازمان‌های ورزشی</p> <p>تفکیک وظایف منابع انسانی در سازمان‌های ورزشی</p> <p>سازمان‌دهی نیروهای تخصصی در سازمان‌های ورزشی</p> <p>استفاده از مدیران با تجربه در سازمان‌ها و رویدادهای ورزشی</p> <p>آماده‌سازی مدیران جایگزین در سازمان‌ها و رویدادهای ورزشی</p> <p>هماهنگی بین منابع انسانی در سازمان‌ها و رویدادهای ورزشی</p>	<p>سازمان‌دهی منابع انسانی</p>	<p>پیشایندهای مدیریت بحران در رویدادهای ورزشی</p>
<p>ارتقای سطح آگاهی‌های عمومی مدیران و کارکنان سازمان‌های ورزشی</p> <p>آموزش مراحل برخورد با بحران در سازمان‌های ورزشی</p> <p>آموزش نکات ایمنی توسط افراد به مخاطبان رویدادهای ورزشی</p> <p>آموزش نیروی انسانی متخصص در زمینه مدیریت بحران‌های ورزشی</p> <p>توجه مربیان و بازیکنان برای مواجهه با بحران‌های ورزشی</p> <p>تهیه برنامه مناسب برای رویارویی با بحران‌های ورزشی</p>	<p>آموزش</p>	

مقولات عمده یا تم	مفاهیم ثانویه	مفاهیم اولیه
مدیریت بحران در رویدادهای ورزشی	تجهیزات	تجهیزات پیش‌بینی بحران‌های ورزشی تجهیزات و فناوری مقابله با بحران‌های ورزشی سیستم پشتیبانی تجهیزات برای بحران‌های ورزشی وجود ذخیره‌های تجهیزاتی برای اقدامات لازم هنگام بحران‌های ورزشی
	امکانات	امکانات لازم برای برخورد با بحران‌های ورزشی ایجاد فضا و تهیه امکانات با کمترین میزان خطر در سازمان‌ها و تأسیسات ورزشی سیستم کاهش هدررفتن منابع در سازمان‌ها و تأسیسات ورزشی وجود زیرساخت‌های ارتباطی مناسب در سازمان‌ها و تأسیسات ورزشی وجود مکان‌های امن در سازمان‌ها و تأسیسات ورزشی
	عوامل مدیریتی	برنامه‌ریزی و سازمان‌دهی نیروی کار در سازمان‌ها و تأسیسات ورزشی جلوگیری از انحصاری شدن مشاغل مدیریت بحران حضور نیروی انتظامی در محل رویدادهای ورزشی تدوین آیین‌نامه‌های مرتبط با ایمنی رویدادهای ورزشی
	روابط عمومی	اطلاع‌رسانی به موقع در سازمان‌های ورزشی انسجام در اطلاع‌رسانی در سازمان‌های ورزشی ایجاد ستاد اطلاع‌دهی در سازمان‌های ورزشی آشنایی کارکنان در سازمان‌های ورزشی به امورات یکدیگر
	عوامل طبیعی	پیش‌بینی وضعیت آب و هوا برای برگزاری رویدادهای ورزشی شرایط جغرافیایی محل برگزاری رویدادهای ورزشی حوادث و اتفاقات طبیعی مثل زلزله، طوفان و غیره

مفاهیم اولیه	مفاهیم ثانویه	مقولات عمده یا تم
<p>ارتقای ایمنی محل برگزاری رویدادهای ورزشی استفاده از سیستم‌های هشداردهنده در اماکن ورزشی ایمن‌سازی شبکه‌های ارتباطی در اماکن ورزشی پیش‌بینی بحران و نقاط بحران‌زا در اماکن ورزشی پیش‌بینی تعداد افراد شرکت‌کننده در رویدادهای ورزشی پیش‌بینی فضای موردنیاز رویدادهای ورزشی فراهم کردن تدارکات برای رویارویی با بحران‌های ورزشی</p>	<p>بهداشت و ایمنی</p>	
<p>احساس مسئولیت کارکنان در برگزاری رویدادهای ورزشی تأکید بر سلسله‌مراتب رویدادهای ورزشی تأکید بر نظم اداری رویدادهای ورزشی حمایت مدیران فوقانی رویدادهای ورزشی وظیفه‌شناسی مدیران و مسئولان در برگزاری ورزشی</p>	<p>ارتقای منابع انسانی</p>	<p>پسایندهای مدیریت بحران در رویدادهای ورزشی</p>
<p>درست انجام‌دادن کارها در فرایند مدیریت بحران‌های ورزشی انجام‌دادن کارهای درست در فرایند مدیریت بحران‌های ورزشی کاهش هزینه‌های مدیریت بحران‌های ورزشی افزایش کیفیت خدمات و فرآیندهای مدیریت بحران‌های ورزشی</p>	<p>بهره‌وری</p>	
<p>ایجاد کمیته ارزیابی رویدادهای ورزشی تعامل با دستگاه‌های مختلف در بخش ارزیابی رویدادهای ورزشی تعلیم و تربیت نیروهای انسانی ارزیاب رویدادهای ورزشی تفکر و برنامه‌ریزی در کنترل و ارزیابی رویدادهای ورزشی</p>		<p>بازخورد و ارزیابی</p>

شکل ۱. الگوی مدیریت بحران در رویدادهای ورزشی براساس تحلیل تماتیک

بحث و نتیجه‌گیری

این پژوهش با هدف تدوین الگوی مدیریت بحران در رویدادهای بزرگ ورزشی براساس تحلیل تماتیک انجام شد؛ بنابراین برای تهیه ابزار پژوهش از مثلث‌سازی شامل مصاحبه با خبرگان، مراجعه به ادبیات و پیشینه و مشاهدات و تجربیات پژوهش‌گر استفاده شد. براساس یافته‌های پژوهش ۱۲ عامل اصلی در مدیریت بحران کدگذاری شدند که آن‌ها در قالب ۳ تم دسته‌بندی گردید:

الف) پیش‌آیندهای مدیریت بحران در رویدادهای ورزشی: عوامل محوری این گروه شامل عوامل اجتماعی - فرهنگی (تأکید رسانه‌ها بر مدیریت بحران‌های ورزشی، روابط کاری مدیریت بحران‌های ورزشی با رسانه‌ها، استفاده از نیروهای مردمی در کنترل بحران‌های ورزشی و تقویت فرهنگ ایمنی در محیط‌های ورزشی)، عوامل مالی (اعتبارات برنامه‌های آموزشی ورزش، اعتبارات تجهیزات ورزشی و اعتبارات مالی برنامه‌های امدادرسانی در جهت مدیریت بحران‌های ورزشی)، آموزش (ارتقای سطح آگاهی‌های عمومی مدیران و کارکنان سازمان‌های ورزشی، آموزش مراحل برخورد با بحران در

سازمان‌های ورزشی، آموزش نکات ایمنی توسط افراد به مخاطبان رویدادهای ورزشی، آموزش نیروی انسانی متخصص در زمینه مدیریت بحران‌های ورزشی، توجیه مربیان و بازیکنان برای مواجهه با بحران‌های ورزشی و تهیه برنامه مناسب برای رویارویی با بحران‌های ورزشی)، سازمان‌دهی منابع انسانی (استفاده از افراد متخصص در مدیریت رویدادهای ورزشی، تشکیل تیم مدیریت بحران در سازمان‌های ورزشی، تشکیل مجمع کاهش خطرپذیری در سازمان‌های ورزشی، تفکیک وظایف منابع انسانی در سازمان‌های ورزشی، سازمان‌دهی نیروهای تخصصی در سازمان‌های ورزشی، استفاده از مدیران باتجربه در سازمان‌ها و رویدادهای ورزشی، آماده‌سازی مدیران جایگزین در سازمان‌ها و رویدادهای ورزشی و هماهنگی بین منابع انسانی در سازمان‌ها و رویدادهای ورزشی) بود. عامل زیرساختی (عوامل پیش‌بینی) از مهم‌ترین عوامل در ارتقای امنیت استادیوم‌های ورزشی است (فرجی، ۱۳۹۳). با برنامه‌ریزی صحیح از مدت‌ها قبل از زمان برگزاری رویداد، بحران‌ها باید مدیریت شوند (جلالی‌فراهانی، ۱۳۹۳). فعالیت‌های مربوط به این بخش جهت پیش‌گیری و ممانعت از وقوع بحران یا جلوگیری از تشدید اثرهای ناشی از وقوع بحران طراحی می‌شود (شهانقی و همکاران، ۱۳۹۱) از این‌رو، باید زیرساخت‌های مناسب را جهت پیش‌گیری از بحران در رویدادهای ورزشی آماده نمود. واکنش به اقداماتی اطلاق می‌شود که در بدو وقوع بحران، اجرا می‌شود. اقدامات این بخش شامل فرایند مدیریت بحران جهت نجات جان انسان‌ها و حفاظت از دارایی‌ها و همچنین مقابله با دیگر اثرات بروز بحران می‌باشد (رجبی، ۱۳۹۷). داشتن واکنش مناسب در مواقع بحران نیازمند امکانات و تجهیزات مناسب در محل رویدادهای ورزشی می‌باشد. بی‌شک در هر برنامه مدیریتی نقش منابع مالی حائز اهمیت است. عوامل مالی و اعتباری در مدیریت بحران نقش پررنگ‌تری دارند؛ زیرا مدیریت بحران با جان و مال افراد در ارتباط است و نقش حمایتی و کنترلی دارد؛ لذا داشتن برنامه‌ای جامع و راهبردی در این زمینه از ضروریات است (نصیری و همکاران، ۱۳۹۰). به عقیده ملکیان و فکری (۱۳۹۲)، میان مدیریت بحران با رویکرد پدافند غیرعامل و تغییرات (انعطاف‌پذیری)، آموزش کارکنان، پاسخ‌گویی، بهره‌گیری از فناوری اطلاعات و آمادگی - که از ارکان مشترک مباحث مدیریت بحران و

پدافند غیرعامل به‌شمار می‌روند - ارتباطی مستقیم برقرار است؛ لذا باید برای هر یک از برنامه‌های آموزشی، اجتماعی - فرهنگی و سازمان‌دهی منابع انسانی، منابع مالی را در دسترس داشت. وجود منابع مالی می‌تواند زمینه‌های لازم جهت برخورد با بحران را به‌وجود آورد. براساس یافته‌های این بخش، پیشایندهای مدیریت بحران در رویدادهای ورزشی می‌تواند بر جریانات مدیریت بحران مؤثر باشد و آن‌را کنترل نماید. تأکید رسانه‌ها بر مدیریت بحران و روابط کاری مدیریت بحران با رسانه‌ها می‌تواند به‌عنوان راه‌کاری برای مدیریت بحران در نظر گرفته شود؛ به این صورت که رسانه قبل از برگزاری رویدادهای ورزشی، فضای فرهنگی و آموزشی را ایجاد کند تا افراد درگیر در رویداد ورزشی، با شناخت بیشتر از ایمنی و حفظ آرامش و داشتن دیدگاهی روشن درخصوص بحران و نحوه واکنش به آن از صدمات و خسارات جلوگیری کند. مدیریت امنیت رویدادهای ورزشی می‌تواند از طریق مدیریت و برنامه‌ریزی مسابقات، سیاست‌ها و تدابیر انتظامی و سامانه مدیریت ورزشگاه شکل گیرد (کارگر و همکاران، ۱۳۹۵). هم‌چنین استفاده از نیروهای مردمی در کنترل بحران راه‌کار دیگری است که می‌تواند شرایطی را حاکم سازد تا در زمان وقوع بحران، حس تعلق و تعهد اجتماعی افراد برانگیخته شود و از بیشتر شدن بحران جلوگیری کند. علاوه بر این، تقویت فرهنگ ایمنی در محیط رویداد می‌تواند سبب کاهش وقوع بحران گردد و در مواقع ایجاد بحران، راه را برای کنترل و دوری از موارد آسیب‌زا هموار نماید.

ب) مدیریت بحران در رویدادهای ورزشی: عوامل محوری این گروه شامل عوامل تجهیزات (تجهیزات پیش‌بینی بحران‌های ورزشی، تجهیزات و فناوری مقابله با بحران‌های ورزشی، سیستم پشتیبانی تجهیزات برای بحران‌های ورزشی و وجود ذخیره‌های تجهیزاتی برای اقدامات لازم هنگام بحران‌های ورزشی)، امکانات (امکانات لازم برای برخورد با بحران‌های ورزشی، ایجاد فضا و تهیه امکانات با کمترین میزان خطر در سازمان‌ها و تأسیسات ورزشی، سیستم کاهش هدررفتن منابع در سازمان‌ها و تأسیسات ورزشی، وجود زیرساخت‌های ارتباطی مناسب در سازمان‌ها و تأسیسات ورزشی و وجود مکان‌های امن در سازمان‌ها و تأسیسات ورزشی)، عوامل مدیریتی (برنامه‌ریزی و سازمان‌دهی نیروی کار

در سازمان‌ها و تأسیسات ورزشی، جلوگیری از انحصاری شدن مشاغل مدیریت بحران، حضور نیروی انتظامی در محل رویدادهای ورزشی و تدوین آیین‌نامه‌های مرتبط با ایمنی رویدادهای ورزشی، عوامل طبیعی (پیش‌بینی وضعیت آب و هوا برای برگزاری رویدادهای ورزشی، شرایط جغرافیایی محل برگزاری رویدادهای ورزشی و حوادث و اتفاقات طبیعی مثل زلزله، طوفان و غیره) و روابط عمومی (اطلاع‌رسانی به‌موقع در سازمان‌های ورزشی، انسجام در اطلاع‌رسانی در سازمان‌های ورزشی، ایجاد ستاد اطلاع‌دهی در سازمان‌های ورزشی و آشنایی کارکنان در سازمان‌های ورزشی به امورات یکدیگر) است. ضعف مدیریت و برنامه‌ریزی نامناسب می‌تواند بحران را به‌وجود آورد و بی‌توجهی به خطرهای بالقوه، سبب تشدید بحران‌های حاصل از بلاهای طبیعی می‌گردد و حوادث طبیعی را به بحران‌های طبیعی تبدیل می‌کند (مؤذنی و همکاران، ۱۳۹۳). از آنجا که رویدادهای ورزشی به‌دلیل منافع فراوانی که در زمینه‌های اقتصادی، فرهنگی، سیاسی، اجتماعی و زیست‌محیطی دارند، ضروری است با برنامه‌ریزی صحیح از مدت‌ها قبل از زمان برگزاری رویداد، سازمان‌دهی، رهبری و هدایت مناسب، ایجاد ایمنی و امنیت، کنترل و ارزیابی دقیق و تدوین قانون‌ها، آیین‌نامه‌ها و مقررات مخصوص، مدیریت شوند (جلالی فراهانی، ۱۳۹۳). در برنامه‌ریزی و تعریف استراتژی کلان برای مدیریت بحران توجه به الزام‌های مدیریت بحران شامل سازمان‌دهی، برنامه‌ریزی، استفاده بهینه از منابع، مهارت‌های تخصصی و نیازهای آموزشی و کسب آمادگی، پیش‌گیری، کاهش اثرات و بازتوانی بازسازی اهمیت دارد (رجبی، ۱۳۹۷). علاوه بر منابع مدیریتی، داشتن تجهیزات درخصوص پیش‌بینی بحران و تجهیزات مقابله با بحران از ضروریات بحث مدیریت بحران است؛ چراکه داشتن تجهیزات می‌تواند روند مدیریتی را تسریع بخشد و سبب کاهش بحران گردد. به عقیده فرجی (۱۳۹۳)، عامل زیرساختار از عوامل مهم ارتقای امنیت استادیوم‌ها است؛ لذا می‌توان در بخش امکانات مدیریت بحران، پیش‌بینی‌هایی را برای شرایط وقوع بحران به‌عمل آوریم تا توانایی مقابله با بحران را داشته باشیم. به‌عنوان مثال داشتن مکانی بدون خطر و ایمن برای زمانی که بحران اتفاق می‌افتد، می‌تواند نقش حمایتی را برای افراد شرکت‌کننده در رویداد ورزشی اعم از ورزشکاران، مربیان و ...

داشته باشد. مدیریت بحران با ایجاد سیستم نگهداری امکانات می‌تواند از هدررفتن منابع جلوگیری کند و بهترین شرایط نگهداری امکانات را به‌وجود آورد.

ج) پسایندهای مدیریت بحران در رویدادهای ورزشی: عوامل اثرگذار این گروه شامل بهداشت و ایمنی (ارتقای ایمنی محل برگزاری رویدادهای ورزشی، استفاده از سیستم‌های هشداردهنده در اماکن ورزشی، ایمن‌سازی شبکه‌های ارتباطی در اماکن ورزشی، پیش‌بینی بحران و نقاط بحران‌زا در اماکن ورزشی، پیش‌بینی تعداد افراد شرکت‌کننده در رویدادهای ورزشی، پیش‌بینی فضای موردنیاز رویدادهای ورزشی و فراهم کردن تدارکات برای رویارویی با بحران‌های ورزشی)، ارتقای منابع انسانی (احساس مسئولیت کارکنان در برگزاری رویدادهای ورزشی، تأکید بر سلسله‌مراتب رویدادهای ورزشی، تأکید بر نظم اداری رویدادهای ورزشی، حمایت مدیران فوقانی رویدادهای ورزشی و وظیفه‌شناسی مدیران و مسئولان در برگزاری ورزشی) و بهره‌وری (درست انجام دادن کارها در فرایند مدیریت بحران‌های ورزشی، انجام دادن کارهای درست در فرایند مدیریت بحران‌های ورزشی، کاهش هزینه‌های مدیریت بحران‌های ورزشی و افزایش کیفیت خدمات و فرآیندهای مدیریت بحران‌های ورزشی) است. زمانی که کارکنان مسئولیت‌پذیر باشند و اثربخشی کار خود را در گرو امنیت رویداد ورزشی بدانند، بی‌شک مدیریت بحران موفق‌تر خواهد بود. در مدیریت بحران تأکید بر سلسله‌مراتب و نظم اداری می‌تواند سبب کاهش بحران گردد؛ چراکه هرج‌ومرج در سازمان‌های ورزشی خود به‌تنهایی می‌تواند بحران را ایجاد کند؛ لذا زمانی که هر کسی در جای خود به اجرای وظایفش پایبند باشد و طبق قوانین و مقررات عمل کند، مدیریت بحران عملکرد بهتری خواهد داشت. مدیران فوقانی باید با حمایت از ایمنی رویدادها و کارکنان خلاق و وظیفه‌شناس در جهت اعتلای فرهنگ سازمانی و در پی آن جلوگیری و کاهش بحران گام بردارند.

برمبنای یافته‌های پژوهش و در جهت افزایش ایمنی و کاهش و کنترل بحران، پیشنهادهایی برای سیاست‌گذاران و مدیران حوزه مدیریت بحران در ذیل ارائه می‌گردد:

۱. حمایت همه‌جانبه رسانه‌ها و مدیران ورزشی از ارتقای ایمنی در رویدادهای ورزشی؛

۲. پیش‌بینی شرایط آب و هوایی در برنامه‌ریزی برگزاری رویدادهای ورزشی؛
۳. تقویت زیرساخت‌ها، تجهیزات، امکانات و گذرگاه‌های ارتباطی اماکن ورزشی برای ارتقای ایمنی رویدادهای ورزشی؛
۴. اخذ منابع مالی و اعتباری موردنیاز برای ارتقای ایمنی و مقابله با بحران در رویدادهای ورزشی؛
۵. استفاده از نیروهای آموزش‌دیده و ماهر در جهت ارتقای ایمنی رویدادهای ورزشی و مواجهه با بحران؛
۶. آموزش‌های امنیتی به ورزشکاران، مربیان و ... برای توانایی آمادگی در برابر شرایط بحرانی در رویدادهای ورزشی؛
۷. توجه به نیازهای مادی و معنوی کارکنان و ارائه سیاست‌های تشویقی در صورت جلوگیری از به‌وجودآمدن بحران و
۸. گوشزدکردن پیامدهای بحران به تمامی مدیران و کارکنان برگزاری رویدادهای ورزشی.

منابع

- اصغری‌اعلایی، حسین؛ حامی، محمد؛ شجاعی، وحید (۱۳۹۶)، بررسی عوامل مؤثر بر مدیریت بحران در اماکن ورزشی استان مازندران و رتبه‌بندی آن‌ها، اولین همایش بین‌المللی پژوهش‌های نوین در علوم ورزشی و تربیت بدنی، همدان.
- جدی، سیدمجید (۱۳۹۱)، آمادگی چیست و چه عواملی بر آن اثرگذار می‌باشند؟ فصل‌نامه دانش پیشگیری و مدیریت بحران، ۲ (۴): ۲۷۴-۲۶۱.
- جلالی‌فراهانی، مجید (۱۳۹۳)، مدیریت ایمنی و امنیت اماکن و رویدادهای ورزشی، مؤسسه انتشارات دانشگاه تهران، چاپ هشتم.
- حسینی، سیدیعقوب؛ دمنابی اصل، آنا (۱۳۹۱)، بررسی میزان تأثیر مدیریت راهبردی بر کیفیت عملیات مدیریت بحران، مطالعه موردی: صنایع حمل‌ونقل ریلی کشور، مدیریت بحران، ۱ (۲): ۷۷-۸۶.
- رجبی، ابراهیم (۱۳۹۷)، بررسی میزان اهمیت و اولویت‌بندی ابعاد مدیریت بحران از دیدگاه کارکنان، فصل‌نامه دانش پیشگیری و مدیریت بحران، ۸ (۱): ۵۴-۶۵.
- رضایی، محمدرضا؛ سجادی، سیدنصرالله؛ آهی، پرویز؛ جلالی‌فراهانی، مجید (۱۳۹۸)، طراحی مدل تأمین امنیت مسابقات لیگ برتر فوتبال ایران، پژوهش‌نامه نظم و امنیت انتظامی، ۱۲ (۳): ۱-۲۴.
- شهانقی، کامران؛ صادقی، منا؛ حیدری، مجید (۱۳۹۱)، شناسایی و اولویت‌بندی راهبردهای پیشگیری از بروز بحران‌های ناشی از زلزله در شهر تهران با استفاده از روش سلسله‌مراتبی فازی؛ فصل‌نامه دانش پیشگیری و مدیریت بحران: ۲ (۴): ۲۸۷-۲۷۵.
- عباسی، همایون؛ کریمی، جواد؛ حسینی، مریم (۱۳۹۶)، مدیریت عملکرد در ورزش، انتشارات طنین دانش، چاپ دوم.
- فراهانی، ابوالفضل؛ کشاورز، لقمان؛ رضایی صوفی، مرتضی؛ مروی اصفهانی، ناهید (۱۳۹۹)، تحلیل عوامل مؤثر بر رفتار مدیران ورزش برای رویارویی و مدیریت بحران‌های ورزش قهرمانی ایران، فصل‌نامه علمی - پژوهشی مطالعات مدیریت رفتار سازمانی در ورزش، ۷ (۲): ۳۹-۵۲.
- فرجی، رسول (۱۳۹۳)، طراحی الگوی ارتقای امنیت استادیوم‌های فوتبال ایران، رساله دکتری، دانشگاه گیلان.
- کارگر، غلامرضا؛ غفوری، فرزاد؛ محمدی‌مقدم، یوسف؛ مرادی، غلامرضا (۱۳۹۵)، ارائه الگوی عوامل تأثیرگذار بر امنیت رویدادهای ورزشی ایران، فصل‌نامه انتظام اجتماعی، شماره ۴، ۱۵۷-۱۸۹.
- کشاورز، لقمان؛ فراهانی، ابوالفضل (۱۳۹۳)، مدیریت سازمان‌های ورزش، انتشارات اندیشه حقوقی، چاپ اول.

- لعل بیداری، مرضیه؛ معماری، زاله؛ سعادت، مهسا (۱۳۹۸). بازشناسی حوزه‌های امنیت در مسابقات لیگ برتر فوتبال ایران، مدیریت و توسعه ورزش، ۸ (۱۸): ۶۱-۸۰.
- محمدپور، احمد (۱۳۸۸). تحلیل داده‌های کیفی: رویه‌ها و مدل‌ها، مجله انسان‌شناسی، ۱۰: ۱۲۷-۱۶۰.
- ملکیان، پوریا؛ فکری، رکسانا (۱۳۹۲). مدل‌سازی مدیریت بحران با رویکرد پدافند غیرعامل در صنعت پتروشیمی در دهه‌های اخیر جهان از نظر بزرگی سازمان و دامنه فعالیت آن کشور؛ فصلنامه علمی - تخصصی انجمن علمی پدافند غیرعامل ایران، ۱ (۲): ۷۰-۵۹.
- مؤذنی، علی (۱۳۹۳). مکان‌یابی پایگاه‌های مدیریت بحران روستایی، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشکده جغرافیا، دانشگاه خوارزمی.
- نصراللهی، اکبر (۱۳۹۱). چگونگی مدیریت بحران به‌وسیله رسانه و عوامل مؤثر بر کارکرد آن، نشریه رسانه، ۱: ۱۴۹-۱۶۴.
- نصیری، قدرت‌الله؛ نریمان‌نژاد، علیرضا؛ عرب‌حسینی، محمد؛ عادل، احمدرضا (۱۳۹۰). اصول مدیریت بحران در صنایع نفت، گاز و پتروشیمی، انتشارات حک.
- نیازی‌پور، علی؛ دیوبند، سیدمیلاد (۱۳۹۳). فرماندهی انتظامی رویدادهای ورزشی، انتشارات معاونت آموزش ناجا، تهران.
- Al-Zhrani S. (2010). **Management information systems role in decision-making during crises: case study**. Journal of Computer Science. 6(11): 1247-1251.
- Bazzanella, Filippo, Nunzio Muratore, Philipp Alexander Schlemmer, and Elisabeth Happ. (2021). **How the Covid-19 Pandemic Influenced the Approach to Risk Management in Cycling Events**. Journal of Risk and Financial Management 14: 296. <https://doi.org/10.3390/jrfm14070296>
- Bowdin, Glenn A. J., Johnny Allen, William O'Toole, Rob Harris, and Ian McDonnell. (2011). **Events Management**, 3rd ed. Oxford: Butterworth-Heinemann.
- Claeys AS. (2017). **Better safe than sorry: Why organizations in crisis should never hesitate to steal thunder**. Business Horizons, 41(3), P: 293-300.
- Getz, D, and Stephen P. 2020. **Event Studies: Theory, Research and Policy for Planned Events**, 4th ed. Oxon: Routledge.
- James RK, Gilliland BE. (2012). **Crisis intervention strategies**. 7th ed. Belmont, California: Cengage Learning.
- Lando AS. (2014). **The Critical Role of Crisis Communication Plan in Corporations' Crises Preparedness and Management**. Global Media Journal. 7(1): 5-19.
- Liu, B., Pennington-Gray, L., Klemmer, L. (2015). **Using social media in hotel crisis management: the case of bed bugs**, Journal of Hospitality and Tourism Technology, 6 (2): 102 - 112.
- Mitraf, YY, Angnas G, Pre-crisis Management. (2009). **Translation Totonchiyan Mahmoud**, Publication of Higher Institute for Education and Research Mangement and Planning, Second edition.
- Paraskevas, A. (2018). **Crisis management or crisis response system? A complexity science approach to organizational crises**, Management Decision, 44: 892 - 907.
- Regester, M., Larkin, J. (2008). **Risk Issues and Crisis Management in Public Relations: A Casebook of Best Practices**(4th ed.). London, UK: Kogan Page.

- Roshan M, Warren M, Carr R.(2016). **Understanding the use of social media by organisations for crisis communication**. Computers in Human Behavior, (63): 350-361.
- Sawalha, I. H. S., Jraisat, L. E. Al-Qudah, K. A. M. (2013) “**Crisis and disaster management in Jordanian hotels: practices and cultural considerations**”, **Disaster Prevention and Management**, An International Journal, 22 (3):210 – 228.
- Smith, D. F., Smith, M. F. (2016). **Crisis management as a critical perspective**, Journal of Management Development, 35(7):930 – 940.
- Ziakas, V., Antchak, V., and Getz, D. (2021). **'Theoretical Perspectives of Crisis Management and Recovery for Events'**. Oxford: Goodfellow.